

דף עה.

עין משפט א.ב.ג.ד.

יו"ד סימן קלח פעיף י

י. ד. כל מקום שאמרו צריך ניגוב אם הכלים לחים מקנחן באפר ואח"כ מדיחן במים ושוב מקנחן באפר פעם שניה ומדיחן במים *.

ואם הם יבשים מקדים המים ואח"כ אפר ואח"כ מים ואח"כ אפר ומדיחן במים.

עין משפט ז.ט.

יו"ד סימן קלח פעיף ו

ו. ט. העקלים שכורכים מסביב העביט העשויים מחריות דקל או של קנבוס מנגבן אבל של גמי בולעים יותר וצריך ליישנן י"ב חודש.

הגה: יש להחמיר בשל קנים כמו בגמי.

ו. י. אם רצה לטהר העקלים של גמי מיד * יכול להגעילן ברותחין או מניחן תחת צינור שמימיו מקלחין או במעיין שמימיו רודפין במשך י"ב שעות * ואח"כ מותרים.

עין משפט י.

יו"ד סימן קלח פעיף ז

עיין לעיל דף עד: עין משפט ו

עין משפט כ.

יו"ד סימן קלח פעיף ח

ח. יב. כפיפות שעושין ממחצלאות וחבלים והוצין והם נקראים כלי חלץ ע"מ לסנן בהם היין, אם היו תפורין בחבלים מדיחן ואם היו אחוזות זו בזו בחיבור קשה צריכים ניגוב ואם תפורות בפשתן צריך

א. מימרא דרב שמואל וכלישנא בתרא וכפי' הראשון ברש"י, ובר"ן שם.

ב. וה"ה לגת וכל כליה דמהני הכשר זה, ודוקא שסילק השוליים שאז המים מקלחין מעבר לעבר. ש"ך ס"ק ז'.

ג. שם כרשב"ג משום ר' יוסי.

ליישנן י"ב חודש.

הגה: מפות שלנו שנפל עליהם יין נסך די להם בהדחה ^ה אפי' נפל עליהם יין רותח.

דף עה:

יו"ד סימן קב סעיף א

עין משפט ג.

א. הקונה ^ו מעכו"ם כלי סעודה של מתכות או של זכוכית או כלים המצופים מבפנים באבר ^ז אפי' שהם חדשים צריך להטבילם במקוה או במעיין של ארבעים סאה ^ח.

ד. וא"צ פתיחת הקשרים, כך משמע מהשו"ע וכך מפורש בסעיף ט', אבל הש"ך כתב דצריך היתר קשרים גם במיישנן י"ב חודש. ש"ך ס"ק ח'. ש"ך ס"ק ח'. וחלוק על מרן השו"ע בסעיף ט'.

ה. משמע אפי' בהדחת צונן אבל מהגהות אשרי משמע דבעינן כיבוס באפר ובחמין. ש"ך ס"ק י'.

ו. משנה וברייתא בע"ז דף ע"ה, ודוקא כלי סעודה דכתיב כל דבר אשר יבא באש ואין דרך להשתמש באש אלא צרכי סעודה של מתכות כמו שכתוב אך את הזהב וכו'. וזכוכית יש לה דין מתכות כיון שאם נשבר יש לה תקנה בהיתוך, וטעם הטבילה כדי שיצאו מטומאתו של העכו"ם לקדושתו של ישראל. ט"ז ס"ק א'. וטבילה זו מדברי סופרים. זו דעת הרמב"ם, אבל להרשב"א דבר תורה הוא, וכך דעת מר"ן המחבר בסעיף ט'. פר"ח אות א'. ופר"ת אות ד'. וכתב הבן איש חי בפ' מטות סעיף ב' דהעיקר שכלי מתכות מדאורייתא ושאר כלים מזכוכית והדומה מדרבנן. ועוד כתב שם דצריך להזהר בכלי גדול שא"א להטבילו כולו שאינו יכול להטביל חציו ואח"כ להפוך אותו ולהטביל חציו השני דאין זה מועיל ושאיני הגעלה שזה בא להפליט איסור הבלוע דמועיל אבל טבילה שזה משום טומאה ומכיון שמקצתו חוץ למים חוזרת הטומאה ומתפשטת בכולו וצריך להזהר בזה להטבילו כולו בפעם אחת. שם בסעיף ג'. והוא מחכמת אדם כלל ע"ג ס"ק ט"ו, ובפ"ת ס"ק א'.

ז. והמצופים בזכוכית דינם כמצופים באבר. ש"ך ס"ק ב'. וכלי פורצילין א"צ טבילה ולא דמי לכלי זכוכית שיש להם תקנה אם נשברו. משו"ת יעב"ץ סי' ס"ז, אבל דעת הפר"ת דמצופים בזכוכית א"צ טבילה כלל. שם באות ג'.

כלים שהוטבלו ואח"כ ציפם העכו"ם באבר צריך טבילה שניה. רע"א.

ח. כאן בטבילת כלים גם במעיין בעי מ' סאה וחמור מנדה. ט"ז ס"ק ב'. ועיין באר הגולה אות ז'.

הגה: י"א דכלים המצופים באבר אפי' מבפנים יטבילם בלא ברכה ט' וכן נוהגין.

י"ד סימן קכא פ"א

א. הלוקח כלים ישנים מעכו"ם הכשרן הוא כדרך שהשתמש בהם העכו"ם', אם נשתמש בהם בצונן כגון כוסות וכיוצא מדיחן להסיר האיסור שעל גביהן ושוטפן ומטבילן כ' ואח"כ הם מותרים.

הגה: יש מקומות שנהגו היתר לשים יין בכלים שהנסרים שלהם מדובקים בחלב ל' משום שהיין טבעו לברוח מן החלב והחלב נקרש ועומד בעצמו ואינו נוגע כלל ביין.

עין משפט ד. אר"ח סימן תנא פ"ד

ה. כלים שמשתמשים בהם ע"י האש מ' כמו שפודים וכיוצא בזה צריכין ליבון נ', והליבון הוא עד שיהיו ניצוצות ניתזים מהם.

ט. וי"א אלו חולקים על הדעה ראשונה. ש"ך ס"ק ג'. וא"כ לדעת מר"ן יש להטבילם בברכה, אבל לדעת הי"א כיון שהציפוי הוא לנוי א"צ טבילה מעיקר הדין. ט"ז ס"ק ג'. ואפי' אינו מצופה אלא מבחוץ באבר או בזכוכית יטבילנו בלא ברכה, וכתב הב"ח דיש לתמוה על מנהג העולם שמשתמשים בקדירות המצופים מבפנים באבר בלא טבילה כלל. ש"ך ס"ק ד'.

והטוב שיטבילם עם כלי אחר שחייב בברכה. ש"ך ס"ק ה'.

י. ממשנה ע"ז ע"ה, וברייתא שם.

כ. היינו לכלי מתכות הטעונים טבילה. ש"ך ס"ק ב'.

ל. מריב"ש בתשובה סי' קמ"ט. והפמ"ג בסי' ס"ד במשב"ז כתב לאו דוקא יין בורח אלא כל המשקין.

מ. פי' בלי מים כגון שפוד שצולין עליו חמץ, אבל שפוד שצולין בו בשר די לו בהגעלה, ואם פעם צלו בו חמץ לא מספיק לו בהגעלה לדעת המחמירין בסעיף ו' ברמ"א שהולכין בכלי גם אחר מיעוט תשמישו. כה"ח אות נ"ח. אבל לדעת מר"ן השו"ע הולכים את רוב תשמישו.

נ. דמה שבוטע ע"י מים פולט ע"י מים, אבל זה שבלע ע"י האש ממש צריך ליבון. מ"א ס"ק י'.

ודין ליבון בע"ז דף ע"ה ע"ב בברייתא שם, וחמץ כיון ששמו עליו הוא כבלע איסור. וכך נהגו להצריכם ליבון הגם שיש חולקים וסוברים דזה הוא היתרא בלע ומספיק להם בהגעלה. כה"ח אות ס'.

ושיפודין ארוכים שלא נכנסים כולם בשלימותם לתוך האש, מלבן חציים ואח"כ מלבן חציין השני, וכמו בסעיף י"א.

וכל דבר שצריך ליבון יש ללכנו לפני שעת איסור חמץ דחוששין שמא יבא להשתמש בהם

הגה: ויש מקילין אם נתלבן עד שהקש נשרף עליו מבחוץ ^ו. ונוהגים כסברא ראשונה בדבר שדינו בליבון ^ז, אבל בדבר שדינו בהגעלה ויש בו סדקים או שמחמירים בו ללבנו בזה די לו בליבון קל שהקש ישרף עליו מבחוץ.

עין משפט ה. יו"ד סימן קכא סעיף ז

ז. ו. סכין ישן שקנאה מעכו"ם אם בא להשתמש בה בצונן ^ב אם אין בה גומות נועצה בקרקע קשה ^ז עשרה פעמים, וכל נעיצה תהיה במקום אחר, ומותר אפי' לחתוך בה צונן או דבר חריף שדי לה בכך.

הגה: ולהשתמש בה כך בקביעות צריך הגעלה.

ז. ז. ואם יש בה גומות או שרוצה לחתוך בה דבר חם או לשחוט בה מלבנה או משחיזה היטיב על פני כולה.

הגה: י"א דההשחזה לא מהני רק לחתוך בה צונן אבל לחמין צריכה ליבון ^ק.

בלי ליבון כיון שאין דרכן להצניען. שם באות ס"ג. ^ו שפודין שצריכים ליבון ועשו להם הגעלה ונשתמשו בהם בפסח, אם הם לאו בני יומן שטעמם לפגם מותר האוכל לדעת השו"ע, אך לדעת המחמירים ברמ"א בטעם לפגם אסורים גם בדיעבד. כה"ח אות ס"ה.

ס. דס"ל דחמץ הוא היתרא בלע וע"כ די לו בליבון קל, ובהפסד מרובה או מניעת שמחת יו"ט יש לסמוך על המקילין הגם שלדעת השו"ע אין להקל. כה"ח אות ס"ט.

^ו לענין כלים של בשר וחלב כגון כלי בשר שרוצה להכשירו ולבשל בו חלב או להיפך, כתב הב"י בשם המרדכי דזה נקרא היתרא בלע, ואפי' נשתמש בהם ע"י האש די להם בהגעלה או בליבון קל שהקש נשרף עליו מבחוץ, וכ"כ הר"ן בפ' כל שעה, וכ"כ בתשובת רע"א סי' מ"ט ד"ה ובהביא.

מחבת שמטגנים בהם בשמן טופח ע"מ להטפוח הוא היתרא בלע וסגי לה בהגעלה או בליבון קל, וכן גם מחבת מבשרית לחלבית או להיפך. אבל שפודין שמשמשין בהם באש בלא שום אמצעי צריכים ליבון ולפחות ליבון קל. כה"ח אות ע'. ועיין שם מה שהאריך.

ע. כ"כ הב"י שהעולם נהגו כדברי האוסרים, וכ"כ הגר"א וכיון שנהגו כן אין להקל. כה"ח אות ע"ב.

פ. ממשנה בע"ז דף ע"ה, ולא שנא סכין גדולה או סכין קטנה.

צ. קרקע שאינה מעובדת. ביאור הגר"א אות כ'.

ק. אבל בדיעבד אם נשתמשו בו רותח אחר השחזה אפי' בן יומה מותר כמו אחר הגעלה. כ"כ הש"ך בס"ק כ' על דברי הרמ"א דהכי נהוג לכתחילה דהשחזה עדיף מהגעלה לדעת מר"ן השו"ע.

אם הגעיל ב' כלים בני יומן במים שלא היה בהם ששים כנגד שניהם אבל היה ששים כנגד אחד מהם, אם הגעילן בבת אחת לא עלתה להם הגעלה, ואם הגעילן בזה אחר זה י"א

ואם לא יכול ללבנה משום הקת מעץ ילבן החלק שיכול ויגעילנה אח"כ.

ואם לבנה ולא הגעילה ר' אפי' יש בה גומות או אם הגעילה ש' ולא ליבנה ואין בה גומות וחתך ת' בה מאכל חם לא נאסר אפי' הסכין בן יומו.

הגה: אם השחיזה במשחזת היטב על פני כולה והגעילה מהני אפי' לכתחילה א' כמו ליבון והוא שיכול לנקות הגומות שבה.

עין משפט ו.ז.ז.ז. יו"ד סימן קכ פעיף א
עין לעיל עין משפט ג

עין משפט ט. יו"ד סימן קכ פעיף ח

ה. ח. השואל או השוכר כלי מעכו"ם אינו טעון טבילה ב', אבל אם ישראל קנאו מהעובד כוכבים והשאילו לחבירו טעון טבילה שכבר נתחייב טבילה ביד הראשון א'. ויש מי שאומר שאם לא לקחו הראשון לצורך סעודה אלא לחתוך בו קלף ד' או לסחורה ה' א"צ להטבילו.

דעלתה להם הגעלה שכבר נתבטל טעם האיסור במים קודם שהגעיל הכלי השני ונשארו המים מותרים כשהגעיל השני, ויש אוסרין גם בזה משום דחוזר האיסור וניעור ואוסר השני וכן עיקר. כ"כ הלבוש. ומה שמגעילין בפסח הרבה כלים ביורה, שם אינם בני יומן. ש"ך ס"ק כ'.

ר. פ"א אם לא יכול ללבנה כולה משום הקת שהיא מעץ, אין הקת אוסרת בדיעבד וכמו הי"א שהביא הרמ"א בסעיף ו' דאמרינן חם מקצתו חם כולו בהכשיר חלקה, וכבולעו כך פולטו. ביאור הגר"א אות ל'.

ש. דלדינא העיקר דמהני הגעלה וא"צ ליבון אלא אותם כלים שתשמישן באור כגון גדולים מדאי שצולין בהם בשר. ביאור הגר"א אות ל"א.

ת. והיינו בדיעבד אם הוא בן יומו, אבל אם אינו בן יומו מותר לכתחילה.

א. ממרדכי בפ"ב דע"ז.

ב. מימרא דרב נחמן בע"ז דף ע"ה.

ג. תוס' שם וכ"כ הרא"ש בשם רשב"ם שם, דלא אמרו שאולין פטורים אלא משום שעדיין שם עכו"ם עליהם וברשותו. ביאור הגר"א אות כ"א.

ד. ופסק הש"ך בס"ק ט"ז דצריך להטבילו בלא ברכה, וכך פסק הט"ז בס"ק י'.

ה. ה"ה השואל כלי מישראל חנוני לצורך סעודה יטבילנו בלא ברכה, אלא שהחנוני יודיע אח"כ למי שקונה כלי זה שלא יטביל אותו בברכה כי כבר טבול ושלא יבא לידי ברכה לבטלה. ט"ז ס"ק י'.

הגה: אבל הראשון אסור לו להשתמש בו לצורך סעודה ^א אפי' דרך עראי בלא טבילה אע"פ שלקחו רק לצורך קלף וכדומה.

הגה: אם קנאו ישראל השני מן הראשון לצורך סעודה צריך טבילה ^א אצל השני.

עין משפט י.ב. יו"ד סימן קכ פעיף א
עין לעיל עין משפט ג

עין משפט ל. יו"ד סימן קכ פעיף ט

ט. נתן העכו"ם לישראל משכון כלי סעודה אם נראה שבדעת העכו"ם להשאירו בידו של הישראל לתמיד ^ח טעון טבילה ואם לאו ^ט יטבילנו בלא ברכה ^י או יקנה כלי אחר ויטבילנו עמו.

הגה: ואם לבסוף נשתקע הכלי בידו של הישראל יטבילנו ^כ בלא ברכה.

ו. אבל שלא לצורך סעודה מותר אע"פ שמתקוקן כלי זה לצורך סעודה דכשנמלך עליו לחתוך בו קלף אין צריך טבילה. ש"ך ס"ק י"ז.

ז. אע"פ שהראשון לקחו לחתוך בו קלף. ש"ך ס"ק י"ח.

ח. מימרא דמר בר רב אשי דף ע"ה.

ט. בעיא שם דלא נפשטא וכפי' התוס' והיינו שאינו יודע מה דעת עכו"ם אם לשוקעו ביד ישראל אם לאו אבל ביודע שאין דעתו לשוקעו א"צ טבילה כלל, כ"כ הש"ך בס"ק י"א, אבל דעת הפר"ח שגם ביודע שאין דעת העכו"ם לשוקעו בידו ג"כ צריך טבילה בלא ברכה, וכך הסכים הב"ח.

והמהרי"ל כתב כשיודע שאין דעת העכו"ם לשוקעו בידו אסור לישראל להשתמש בו משום גונב דעת הגוי דאף בשל עכו"ם אסור אך אין נוהגין כן, וכך כתב הט"ז דראה בקהילות גדולות עושים כן וחלילה לומר שכולם עושים איסור, וכך הסכים הפר"ח.

י. וכתב הפר"ח דכלי זכוכית שטבילתם מדרבנן א"צ גם טבילה אבל כלי מתכות שטבילתם מדאורייתא הגם שספיקם לחומרא וא"כ מן הראוי היה גם לברך כמו בענין ק"ש דאדם המסופק אם קרא מברך, מ"מ בק"ש שם החיוב ודאי רק שמסופק אם קרא או לא אבל היכא שהחיוב מעיקרא ספק כמו כאן שאינו יודע אם דעת העכו"ם לשוקעו ביד ישראל או לא ואז אין חיוב טבילה כלל בזה לא יברך.

כ. מיהו אם הוסיף מעות לעכו"ם וקנה המשכון ממנו אח"כ צריך טבילה בברכה דעל דעת כן לא הטבילו בהתחלה, כ"כ הש"ך בס"ק כ' מהאו"ה, אבל הפר"ח כתב דגם בזה יטבילנו בלא ברכה.

עין משפט מ. יו"ד סימן קכ סעיף א
עין לעיל עין משפט ג

עין משפט נ. יו"ד סימן קכא סעיף א
עין לעיל עין משפט ג

עין משפט ס. יו"ד סימן קכב סעיף ו

ו. סתם כלי עכו"ם אינם בני יומן ל ע"כ אם עבר ונשתמש בהם מ קודם הכשרן התבשיל מותר.

הגה: חימום מים בכלי של עכו"ם לעשות פת אסור ללוש באותם מים דהוי כלכתחילה כיון שעדיין לא התחיל הנאתו שלא הוחמו לשתיה ז.

ז. אסור לומר לעכו"ם ב של לי ירקות בקדרתך או עשה לי מרקחת שכל האומר בשל לי הרי הוא כבישל בידיו ואפשר שע"י אומנים מותר שכל האומנים מייחדים כלים נקיים למלאכתם כדי שלא יפגמו אומנותם, ובעל נפש יחוש גם בהם שדברים אלו מביאים לידי טהרה ונקיות.

ל. דעת כל הפוסקים חוץ מדעת הרמב"ם, מע"ז דף ל"ו ע"א. והטעם כתבו הפוסקים משום דהוי ספק ספיקא ספק נשתמשו בו היום או אתמול ואת"ל נשתמש בו היום שמא נשתמש בו בדבר שהוא פוגם בעין או שהוא אינו נותן טעם, ומטעם זה אסור לבשל לכתחילה בכלים של עכו"ם דיש רק ספק אחד דהרי קדירה שאינה בת יומה ג"כ אסור לבשל בה לכתחילה. ש"ך ס"ק ד'.

מ. ודוקא נשתמש בהם דבר היתר שאינו חריף אבל דבר חריף ודאי אסור כמו בסעיף ג'.

נ. אבל הוחמו לשתיה מותר לשתותן דלענין זה נקרא דיעבד ומותר כמו דברים הניקחים מין העכו"ם ומותרים מאחר שכבר נעשה ביד העכו"ם הוי דיעבד. ש"ך ס"ק ה'.

ובפמ"ג העלה דבישול מים בכלי ישראל שאינו בן יומו ואין בהם ששים כנגד הכלי אף בהוחמו לשתיה אסור. מובא ברע"א כאן. ואפשר דשם איירי בבשר וחלב דחמיר טפי משאר איסורים, ואין מחלוקת ביניהם ועל כן נקט הפמ"ג בכלי ישראל דוקא.

ס. דהוי כמו שעושה בידיים. טור בשם הרשב"א. ויש להסתפק אם הגוי עושה על דעת עצמו בשביל למכור לישראל ורוב העיר ישראל. פ"ת ס"ק ה'. ובבן איש חי פ' קרח סעיף י"ט כתב דאם הגוי עושהו למכור בשוק מותר לקנות ממנו. דהוי כמו שעושה בידיים. טור בשם הרשב"א

עין משפט ע.

י"ד סימן קג סעיף ה

ה. ח. כל סיר שאינו בן יומו^ע טעמו לפגם ואינו אוסר, ומחשבים מעת לעת מזמן שנתבשל בה האיסור^ב, ואם בישל^ז בו כשאינו בן יומו התבשיל מותר דהוי נותן טעם לפגם, ובלבד שהסיר יהיה מודח^ק שלא יהיה בו שום ממשות שומן דאם לא כן הרי היא כחתיכת איסור שלא נפגמה.

ויש מתירין^ר אפי' בישל בה לפני שהדיחה.

הגה: ואם יש ששים^ש נגד מה שדבוק בו לכו"ע מותר, מאחר שהסיר אינו בן יומו והכי נהוג.

י"ד סימן קכב סעיף ב

ב. ב. קדירה שאינה בת יומה דהיינו ששהתה מעת לעת^ח משנתבשל בה האיסור היא נותנת טעם לפגם, ואפ"ה אסרו חכמים לבשל בה לכתחילה גזירה משום בת יומה בין שבלועה מאיסור ובא לבשל בה כעת היתר ובין שבלועה מחלב^א ובא לבשל בה בשר או להיפך.

ע. עיין בסי' צ"ג סעיף א'. ממסקנת הגמ' דף ע"ה.

פ. טור בסי' קכ"א בשם ר"י והרא"ש והג"א בשם הרשב"א.

צ. היינו בדיעבד אבל לכתחילה אסור לבשל בה גם אם אינה בת יומה ואפי' באיסור דרבנן, ואפי' בכלי חרס שאין לו תקנה בהגעלה אסור לבשל בו לכתחילה. כף החיים אות מ"א.

ק. וסתם סיר שנתבשל בו אמרינן שהיו נקיים, וא"כ רק בידוע שלא היו נקיים בבירור. ש"ך ס"ק ט"ו.

ר. דס"ל דממשות על פני הכלי נפגם אחרי מעת לעת, והעיקר כדעה ראשונה כאן, וכך פסק בסי' קכ"ב סעיף ג'. ט"ז ס"ק ח'. ואפי' בהפסד מרובה הולכים אחרי דעה ראשונה לאסור בממשות, והכי נהוג. כף החיים אות מ"ג.

ש. ודלא כמהרש"ל שמחמיר גם ביש ששים.

ת. ודלא כרש"י ור"ת דס"ל דלילה פוגם. ביאור הגר"א אות ג'.

א. שזה היתר ומעת פליטתו בבשר שנעשה איסור כבר היה פגום ולא היה לו זמן שיחול עליו איסור כלל וזו דעת הרשב"א, והרא"ה חלק עליו. ובפר"ת אות ב' כתב להיתר כדעת הרא"ה כיון דעיקר דין זה אינו אלא מדרבנן ע"ש.